

091. Kent u deze Italiaanse uitdrukkingen?

1. Zoeken in de elektronische Van Dale naar 'It.' leverde [in 2007] 1412 treffers op. Mamma mia, dat zal toch wel goed zijn voor minstens één dictee met vast weinig fouten conto vostro?
2. Vervolgens levert "Italiaans" ook nog eens 47 treffers op. Die laatste leren ons, dat de ziegler-nattapolymerisatie van een Duits en een Italiaans scheikundige komt, dat tiramisu een Italiaans nagerecht is, dat scopolamine naar een Italiaans bioloog genoemd is, dat risorgimento het Italiaanse streven naar eenheid en bevrijding van vreemde overheersing in de negentiende eeuw is en ook als naam van dat tijdperk voorkomt, dat een ricasso aan een floret zit, dat pancetta buikspek is, dat ossobuco een gerecht is, dat majolica faience is, dat de alpine een lettertype is en dat carpaccio een Italiaans voorgerecht is, bestaande uit flinterdun gesneden plakjes rauwe ossenhaas, gemarineerd in vinaigrette en bedekt met parmezaan (Parmezaanse kaas).
3. Ik vroeg me vanmorgen half en half af, wanneer je wel en niet koppeltekens gebruikt. Daarna toog ik naar de slager om half-om-half te kopen en in het café dronk ik een half-en-half.
4. Aceto balsamico is balsamicozijn, a costi te(n) uwent, africano een bonte marmersoort, agile beweeglijk, al dente bijtgaar en de muziekterm al rovescio betekent: in een kreeftengang.
5. Er zijn trouwens heel wat van die muziektermen: amoroso is vleierend, animato of animoso is levendig en appoggiatura is slepend. Een arioso onderbreekt een recitatief en verder kennen we natuurlijk de aria en de arietta (ariëtte). Een attacca (attaque) start een nieuw deel van een muziekstuk. De afkorting b.c. staat voor basso continuo en deze is een doorgaande bas. De basso ostinato is een steeds terugkerende figuur in de baspartij. Een bratsch is een driesnarige viool.
6. De aretijnse lettergrepen komen van Guido van Arezzo en Aretijns aardewerk is eveneens afkomstig uit Arezzo.
7. Als we haspelen of kibbelen, zijn dat onze bisbilles. Bruschetta is geroosterd brood.
8. Breccië is een gesteente, broccatello een marmersoort en broccoli Italiaanse bloemkool.
9. Een caccia is een muziekstuk met een jachtscène en deze moet een goede cadenza (cadans) hebben.
10. De camerlengo is de kamerheer van de paus, maar een camorrista is lid van de gevreesde camorra.
11. Cancelleresca is kanselarijsschrift en cannelloni een in de oven bereide pasta in cilindervorm, gevuld met een groente-en-gehaktmengsel, met kaassaus bedekt. Daarna cappuccino?
12. De cavaliere servente was toeschouwer bij het catenaccio, of was dat er toen nog niet?
13. De Cetti's zanger, de charlatan, de chianti, de chipolatapudding, de chitarrone, de ciabatta, het cinquecento, het cipollijn en de commedia dell'arte met Harlekijn en Colombine gaan allemaal terug op Italië, net als de conche – mengmachine voor de chocoladebereiding -, de condottiere en de consigliere, het cortège, de cosa nostra en de danteske dilettant met élève.
14. Trokken zij met de extravaganza een façade op? Evviva e tutti quanti en de fashionista!
15. Op het giallo antico nuttigden we gnocchi, gorgonzola, grana padano en kandij. We dronken marc oftewel grappa. Met 'in bocca al lupo' wensten we onze student succes bij het examen.
16. La donna è mobile, zeker in la città eterna, de eeuwige stad Rome. Bij een glas lambrusco hoorden we de majestueuze maestro maestoso de marcia funebre spelen, toen de mastino napoletano ons aanviel. Zeker niet mesquin riep de eigenaar onmiddellijk 'mio conto!'.
17. De MIB-30 is een beursindex van Milaan, net als de Mibtel. Na een glas pastis dat we op z'n Italiaans per cassa betaalden, liepen we over enkele piazza's en per resto onder de pergola door.
18. Ging het pizzicato gespeelde stuk nu poco a poco più allegro, più piano of più mosso door?
19. Een prosciutto is een gerijpte achterham en punto banco een casinovorm van baccarat.
20. Een scriban – hoe spreek je dat uit in het Oudvlaams? – is een oud-Vlaamse schrijftafel.
21. De sirocco is een hete en droge zuidoosten- of westenwind in het Middellandse Zeegebied.
22. Van Dale trakteerde ook nog op 'it's a long way to Tipperary', maar dát 'it' zochten we niet.
23. Valse woorden zijn niet kwaad in zichzelf, maar ze infecteren de ziel met kwaad (Plato).

Rein Leentfaar